

Házi ünnepek az Országos Széchényi Könyvtárban

A hűség és a kiemelkedő szakmai teljesítmények jutalmazási formái és alkalmai

RÁCZ Ágnes

Összeállításunkban kísérletet teszünk az Országos Széchényi Könyvtárban végzett tevékenység „házi”, könyvtáron belüli elismerési formáinak bemutatására a XX. század utolsó harmadától kezdve (nem térünk ki az OSZK-s munkatársak állami kitüntetéseire, illetve a korábban általában év végén osztott pénzjutalmakra).

A jutalmak

Az OSZK intézményi kitüntetéseit és adományozásuk szabályait – alapító irataikon kívül – a könyvtár mindenkori kollektív szerződése rendezi.

A „Bibliothecarius emeritus” cím

A könyvtár legfiatalabb elismerési formája: *Monok István* 1999-ben, főigazgatói kinevezésének évében javasolta, hogy a nemzeti könyvtár – a felsőoktatási intézményekben szokásos „professor emeritus” címhez hasonló – cím adományozásával honorálja az életpálya jelleggel végzett könyvtári munkát, a kiválasztott *nyugdíjas* kollégáknak az OSZK-t gazdagító tevékenységét¹.

A cím alapításáról és adományozásának szabályairól szóló főigazgatói javaslatot az OSZK főigazgatói kollégiuma 1999. december 15-i ülésén fogadta el. Ugyanez a testület (ma: vezetői értekezlet) dönt a díjazott személyéről – a munkatársak előterjesztése alapján, figyelembe véve a tudományos bizottság állásfoglalását is.

A díjjal felruházott személy csak nyugdíjas lehet. Az oklevéllel tanúsított címhez rendszeres összegű – a mindenkori minimálbérrel azonos nagyságú – havi juttatás párosul, amelyet a könyvtár a kitüntetett egész élete során folyósít a számára. Ezen felül a cím birtokosa ingyen látogathatja a könyvtárat és rendezvényeit, egyéni kutatásaihoz igénybe veheti a könyvtár szolgáltatásait és infrastruktúráját, rend-

szeres tájékoztatást kap a könyvtár rendezvényeiről, kiállításairól. A kitüntetett tanácsadó jelleggel részt vehet volt munkahelye, az ott működő bizottságok munkájában.

A címet egyidejűleg legfeljebb három nyugdíjas munkatársunk viselheti.

A díj alapításának évében a könyvtár két címet ítelt oda.

Az első két kitüntetett 2000-ben *dr. Berlász Jenő*, a Kézirattár és *dr. Fazakas József*, a Régi Nyomtatványok Tára volt munkatársa lett. Berlász Jenő történész, könyvtáros, levéltáros nevéhez fűződik a nemzeti könyvtár első hatvanöt éves történetéről írott nagyszabású munka, Fazakas József bibliográfus az 1711 előtti régi magyar és magyar vonatkozású nyomtatványok könyvészeti feldolgozásában szerzett jelentős érdemeket.

A harmadik címet és vele járó juttatást 2001-ben *Berczeli A. Károlyné*, a Színháztörténeti Tár ny. vezetője kapta meg. Ugyanekkor a könyvtár negyedikként egy tiszteleti címet is kiosztott, a szokásos havi díjazás nélkül: a kitüntetett *Vekerdi József*, a Nemzetközi Csereszolgálat ny. vezetője volt.

Hasonló tiszteleti cím odaítélésére azóta nem került sor, de az élet rendje szerint a juttatással együtt járó *bibliothecarius emeritus*, ill. *bibliothecaria emerita* címet az alapítás óta már többen viselték:

2000–2015 között:	Berlász Jenő (1911–2015)
2000–2005 között:	Fazakas József (1910–2005)
2001–2012 között:	Berczeli A. Károlyné Monori Erzsébet (1921–2012)
2006–2009 között:	Busa Margit (1914–2009)
2009–2013 között:	Somkuti Gabriella (1929–2013)
2012–től:	Borsa Gedeon (1923–)
2013–2014 között:	Lakatos Éva (1931–2014)
2014-től:	Dörnyei Sándor (1926–)
2016-től:	Ferenczy Endréné Wendelin Lídia (1933–)

Bibliothecaria emerita: Ferenczy Endréné Wendelin Lídia

Bensőséges ünnepségre került sort az Országos Széchényi Könyvtárban 2016. április 29-én: a *Bibliothecaria emerita* díjat adta át *Tüske László* főigazgató. Az elismerést *Ferenczy Endréné Wendelin Lídia* kapta, aki egész szakmai pályáját pályakezdésétől, 1955-től nyugdíjba vonulásáig, 1995-ig a nemzeti

könyvtárban töltötte, és nyugdíjas éveiben is aktívan részt vett a könyvtár életében.²

Egyetemi tanulmányait könyvtár- és kínai nyelv szakon 1955-ben fejezte be az ELTE Bölcsészettudományi Karán, majd gyakorló évének helyszíne lett az OSZK, ahol könyvtárosi oklevelének kézhez vétele után, 1956 júliusától végleges kinevezést kapott.

Pályáját bibliográfusként kezdte³ és egy nagyszabású bibliográfiai munkával, a retrospektív nemzeti bibliográfia hiánypótló kötetével, a Horthy-korszak sajtóbibliográfiájával⁴ fejezte be.

Az olvasószolgálatral és a tájékoztató munkával, az OSZK-ban kialakítandó szakreferatúra kérdéseivel is fiatalon, 1958-tól került közeli kapcsolatba, és gyakorlati tapasztalatait is felhasználva számottevő elméleti és történeti munkásságot fejtett ki ezen a téren. A nemzeti könyvtár olvasószolgálatának 1802–1944 közötti történetét két nagy tanulmányban, az OSZK évkönyvében⁵ foglalta össze. Még szinte pályakezdőként nyert első díjat a „*Nemzeti könyvtárunk a Várban*” címmel, a vári épület tervezésének korai szakaszában kiírt pályázaton *Albert Gáborral* közösen írt, *Szemponatok az OSZK új olvasótermi hálózatának kiépítéséhez* c. dolgozatával.⁶ Részt vett a várbeli olvasótermi állomány kialakításában, majd később rendkívül sok feladatot vállalt magára az állomány költöztetésének megtervezésében, megszervezésében és lebonyolításában⁷. Az 1970-es évektől főosztályvezetőként irányította a gyarapítás, a feldolgozás, a raktározás teendőivel foglalkozó szervezeti egységeket, majd 1988-tól gyűjteményfejlesztési igazgatóként főigazgatói tanácsadó szerepkört látott el.

Közben a nemzeti könyvtár mint könyvtártípus kérdéseit⁸, az OSZK történetét, és ehhez kapcsolódóan a hungarikakutatás⁹ s a retrospektív nemzeti bibliográfia kérdéskörét¹⁰ is vizsgálta. *Boka Lászlóval* közösen szerkesztett *Gyűjtők és gyűjtemények* c. kötete¹¹ reprezentatív bemutatása a Nemzeti Könyvtár kincseinek, amelyet a *Szép magyar könyv* 2009-es versenyén a *Tudományos művek, szakkönyvek, felsőoktatási kiadványok* kategóriában oklevéllel díjaztak.

Ezek mellett a könyvtárosképzésben is részt vett: a Könyvtártudományi és Módszertani Központ középfokú könyvtárosképző tanfolyamának oktatója volt, majd egyetemi adjunktusként az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének mellékfoglalkozású munkatársaként tevékenykedett. 1988-ban, a felsőfokú könyvtárosképzést segítő tankönyvpályázat egyik nyertes munkája lett a *Gyűjteményszervezés* c. kötete¹², amely a témának azóta is a legjobb összefoglalása.

A Széchényi Ferenc-emlékérem

Juhász Gyula főigazgató javaslatára az OSZK vezetősége *Széchényi Ferenc-emlékérem* nevű kitüntetését alapított 1989-ben, amelynek átadására az egyidejűleg bevezetett *Széchényi Ferenc-emléknapon* került sor.

A kitüntetés évente egy *aktív munkatárs* kaphatja. A díj adományozásának feltétele az életpálya jelleggel a könyvtárban eltöltött hosszú szolgálati idő, kimagasló munkateljesítmény vagy jelentős tudományos tevékenység.

A kitüntetés az alapító képmását ábrázoló, művészi kivitelű éremmel és pénzjutalommal jár. Az érmet *Osváth Mária* készítette.

Az emlékérem adományozására minden munkatárs javaslatot tehet. A megadott határidőig összegyűlt javaslatokat megvitatja a könyvtár tudományos bizottsága, és javaslatot tesz a főigazgatónak a kiválasztandó személyre.

A kitüntetettek időrendben:

A jelölt személyéről szavazással a vezetői értekezlet dönt, szavazategyenlőség esetén a főigazgató választja ki a kitüntetendő munkatársat.

A kitüntetés átadásának sajátos rituáléja alakult ki: az ünnepségen a kitüntetés bejelentése után egy közelebbi kollégája méltatja a kitüntetett munkásságát, és a főigazgató átnyújtja a kitüntetést. A kitüntetett ezután köszönő szavakat mond, majd általában az OSZK Énekkara köszönti őt egy kis műsorral.

A kitüntetett „kötelezettsége”, hogy a következő évi ünnepségen szabadon választott témából előadást tart. Ez az előadás az esetek többségében a szűkebb szakterületéhez vagy kutatási témájához kapcsolódik, de volt már olyan kitüntetett is, aki szokatlan, nem várt témával lepte meg a hallgatóságot.

Az első emlékérem átadásának napja 1989. május 3. volt, a kitüntetett pedig *Soltész Zoltánné*, a Régi Nyomtatványok Tárának vezetője. A laudációt *Salgó Ágnes* tartotta.

1989:	Soltész Zoltánné, a Régi Nyomtatványok Tárának vezetője
1990:	Tóth Lajos, a Kötelezpéldány Szolgálat osztályvezetője
1991:	Ferenczy Endréné gyűjteményfejlesztési igazgató
1992:	Beöthyne Kozocsa Ildikó, a Restauráló Laboratórium vezetője
1993:	Szücs Jenőné, a Fejlesztési Osztály vezetője
1993 posztumusz:	<i>Juhász Gyula főigazgató (az emlékéremet özvegye vette át)</i>
1994:	Kovács Ilona, a Hungarika Dokumentációs Osztály vezetője
1995:	Kertész Gyula, a Retrospektív Bibliográfiai Osztály vezetője
1996:	Berlász Piroska, a Színháztörténeti Tár munkatársa
1997:	Patayné Balogh Éva, a Magyar Nemzeti Bibliográfia. Könyvek Bibliográfiája felelős szerkesztője
1998:	Ungváry Rudolf, a Fejlesztési Osztály munkatársa
1999:	Pojjakné Vásárhelyi Judit, a Régi Nyomtatványok Bibliográfiai Szerkesztősége osztályvezetője
2000:	Berke Barnabásné, a Gyarapító és Feldolgozó Főosztály vezetője
2001:	Győri Erzsébet, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ mb. igazgatója, a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros c. folyóirat szerkesztője
2002:	Nagy Attila, a Könyvtári Intézet tudományos munkatársa
2003:	Baczoni Tamásné, a Könyvfeldolgozó Osztály vezetője
2004:	Samkóné Patyi Julianna, a Kötészet vezetője
2005:	Sipos Márta, az Informatikai Igazgatóság főosztályvezető-helyettese
2006:	Kastaly Beatrix, a Restauráló Osztály vezetője
2007:	Wojtilla Gyuláné Salgó Ágnes, a Régi Nyomtatványok Tárának vezetője
2008:	Tóth Józsefné, a Gyarapítási Osztály vezetője
2009:	Plihál Katalin, a Térképtár vezetője
2010:	Pusztai Istvánné, az Állományvédelmi Digitalizáló Osztály vezetője

2011:	Németh Gábor, a zirci műemlékkönyvtár vezetője
2012:	Kónyáné Csúcs Dalma, a Kurrens Feldolgozó Osztály munkatársa
2013:	Rácz Ágnes főigazgatói tanácsadó
2014:	Mikusi Balázs, a Zeneműtár vezetője
2015:	Hegyközi Ilona, a Könyvtártudományi Szakkönyvtár vezetője

A könyvtári „törzsgárda” jutalmazása

Az elismerés 1970 óta létezik a nemzeti könyvtárban: a szakszervezeti bizottság javaslatára 1970. április 23-án határozta el a főosztályvezetői értekezlet, hogy – csatlakozva a törzsgárda-mozgalomhoz¹³ – a szolgálatban eltöltött idő megbecsülésére úgy alakítanak ki jutalmazási formát, hogy a könyvtárhoz való hűség mellett a kiemelkedő színvonalú munkát is figyelembe veszik az elismerés adományozásánál.

Az első évben a 10, 20 és 30 éve megszakítás nélkül az OSZK-ban dolgozókat jutalmazták törzsgárda-jelvényvel, emléklappal és jutalomszabadsággal. A jelvény fokozatai: 10 éves munkaviszony esetén bronz fokozat 6 nap jutalomszabadsággal, 20 éves munkaviszony esetén ezüst fokozat 9 nap jutalomszabadsággal, 30 éves munkaviszony esetén arany fokozat 12 nap jutalomszabadsággal. Az első évben visszamenőlegesen azok is megkapták a kitüntetést, akik szolgálati idejükkel 1969. december 31-ig jogosultságot szereztek rá. A főigazgató és a szakszervezeti titkár által aláírt törzsgárda-emléklapok kiosztására első ízben az 1970. augusztus 19-én tartott alkotmány napi ünnepség keretében került sor, majd 1989-ig minden évben ehhez az állami ünnephez kötődött.

Később a jelvény elmaradt, és a jutalomszabadság helyett – néhány évben mellette – különböző összegű pénzjutalmak vagy könyvvásárlási utalványok jártak a törzsgárda-fokozatok mellé. A fokozatok is bővültek az idők során: bevezettük a 25, a 35 és a 40 éves folyamatos munkaviszony elismerését, így jelenleg hat fokozata van az OSZK-s törzsgárdatagságnak.

A kitüntetéshez járó pénzjutalom vagy vásárlási utalvány léte, illetve nagysága mindig a könyvtár anyagi helyzetétől függ. A pénzjutalmak bevezetésével együtt csökkent a jutalomszabadság ideje. Jelenleg az első fokozathoz 3 nap, a másodikhoz 4 nap, a többi fokozathoz pedig 5 nap rendkívüli fizetett szabadság jár.

A megfelelő törzsgárda-fokozatba felvehető munkatársak névsorát a humánpolitikai előadó előterjesztése alapján az illetékes szakmai igazgató javasolja, mérlegelve a hosszú szolgálati idő mellett a kitün-

tetés adományozásának egyéb feltételeit (kifogástalan munkavégzés és a munkahelynek megfelelő magatartás) is.

Az ünnepek

Az elsőként bevezetett házi elismerés, a törzsgárda-tagság adományozása, mint már korábban említettük, létének első 18 évében állami ünnephez, az augusztus 20-i alkotmány naphoz kapcsolódott. 1989 volt az első év, amikor ettől eltérve az újonnan bevezetett házi ünnep lett a kitüntetések átadási alkalma, a kiváló munkatársak köszöntésének és ünneplésének ideje.

Széchényi Ferenc-emléknapi

Juhász Gyula főigazgató javaslatára 1989-ben az OSZK vezetősége az intézményalapító születésnapját *Széchényi Ferenc-emléknappá* nyilvánította. Hivatalosan április 29-ét¹⁴ jelölték meg az emléknapi dátumául, de megtartására minden évben az e körüli napok valamelyikén került sor.

Ezen az emléknapi kerül átadásra a *Széchényi Ferenc-emlékérem* és a törzsgárda-tagságért járó elismerés. Ez a nap volt az ideje az ún. „*Keresztury-jutalom*” kiosztásának¹⁵ is 1979 és 2004 között.

Az ünnepségen általában részt vesz az OSZK kórusa is, amelynek vezetésével a *Himnusz* és a *Szózat* eléneklése vonja keretbe az ünnepi alkalmat. A főigazgatói köszöntő után első „műsorszámként” a *Széchényi Ferenc-emlékéremmel* előző évben kitüntetett munkatárs előadását hallgatja meg a közönség, majd a tárgyévi kitüntetett köszöntése és ünneplése következik.

Ezt követően a törzsgárda-tagság jutalmazására kerül sor, az okleveleket a főigazgató és a szakszervezeti titkár közösen adják át.

Tudományos ülésszak

Széchényi Ferenc halálának 175. évfordulóját a könyvtár tudományos ülésszak megrendezésével ünnepelte 1995. december 13-án. Megnyitó beszédében *Poprády Géza* főigazgató bejelentette, hogy

– Széchényi Ferencnek az alapító levélben kifejezett kívánsága szerint, az ő szövegezésével, latin és magyar nyelven – elkészült az a két tábla, amely hirdeti, hogy *II. Ferenc császár és József nádor* idejében, 1802-ben a Széchényi család Magyar Könyvtárát a hazának ajándékozta. A két táblát ugyanúgy *Rátonyi József* szobrászművész alkotta, mint ahogy Széchényi Ferenc mellszobrát is, amely mellett ezen az ünnepen a két táblát elhelyezték.

Ettől kezdve, egy éves kihagyás után, az alapító halálának évfordulójához kötődően, decemberi időpontokban rendezte meg a könyvtár a fokozatosan hagyományossá váló *tudományos ülésszakot*.

A következő, 1997. évi ülésszakon születésének 200. évfordulóját ünnepelve *Mátray Gábor*ról, a zenetudósról és könyvtárosról tartottak előadásokat¹⁶, az 1998. évi ülésszakot pedig – a Könyvtártudományi és Módszertani Központ rendezésében – az iskolán kívüli könyvtárosképzés 100 éves évfordulójának megünneplésére szánták¹⁷.

1999-től kezdve (és az 1997-es ülésszak második részében is) nem valamilyen ünnepi megemlékezés, hanem a könyvtár munkatársai kutatási eredményeinek bemutatása lett a tudományos ülésszak „profilja”. Évente változó számban, rövid, 20–25 perces időkeretben, több szekcióba rendezve tartották-tartják meg előadásait a munkatársak.

2009-től kezdve az előadások nagy száma miatt a tudományos ülésszakot két részletben rendezték meg, az elsőt decemberben, a másodikat pedig januárban, rendszerint a *Magyar Kultúra Napján* tartott rendezvények keretében.

A tudományos ülésszak előadásaiból válogatott kötetek közreadását is megkezdte az OSZK a *Bibliotheca scientiae & artis* c., a Gondolat Kiadóval közös sorozatban, elsőként a 2009/2010-es ülésszak anyagából összeállított kötettel¹⁸.

Nyílt nap

2010. január 21-én az OSZK – az 1989-től kezdve ünnepelte Magyar Kultúra Napjához (jan. 22.) kapcsolódóan – nyílt napot tartott, amelyen a 2009. október 29. óta nyitva tartó, nagyszerű „Látjátok feleim...” című nyelvemlék-kiállítást ingyenesen lehetett megtekinteni, kedvezményes áron árusították a kiállítás katalógusát és mappáját, valamint fél áron lehetett beiratkozni a könyvtárba.

Ugyanebben az évben, november 25-én a könyvtár újabb nyílt nappal ünnepelte alapításának 208. évfordulóját: az ingyenesen látogatható rendezvények

között kiállítási tárlatvezetések, múzeumpedagógiai foglalkozások, könyvtári körséták szerepeltek.

A nyílt napon került sor a *Nemzedékek kézfogása* c. rendezvénysorozat¹⁹ hatodik visszaemlékező összeállítására, valamint egy különleges kitüntetés átadására is: *Az Országos Széchényi Könyvtár Örökös Tagja* címet²⁰ adományozták *Eckhardt Máriának*, az OSZK Kórus karnagyának a könyvtárt segítő több évtizedes tevékenységéért.

Hasonló nyílt napokat később évente kétszer rendezett a könyvtár.

Alapítási ünnep – a Széchényi Ferenc- emléknap áthelyezése

A könyvtár alapításáról korábban csak kerek évfordulók alkalmából emlékeztünk meg. Még a 200. évfordulót ünneplő, 2002. évi nagyszabású rendezvénysorozat után is csak 2005-ben volt a következő, az alapítás emlékéhez kötött ünnepi esemény november 25-én: a 203. évfordulón adtuk át „Az Országos Széchényi Könyvtár Örökös Tagja” címet az első kitüntetettnek, *Kosáry Domokos* professzornak.

2006-ban a „Kék vér – fekete tinta. Arisztokrata könyvgyűjtemények 1500–1700” c., nemzetközi együttműködéssel létrehozott vándorkiállítás november 24-re tett magyarországi megnyitója, valamint a 2002 óta már hagyományossá vált „Nemzedékek kézfogása” c., eredetileg november 20-ára tervezett, de végül november 28-án tartott újabb találkozó kapcsolódott – kimondatlanul – az alapítás évfordulójához.

2007. november 26-án a *Nyugat-centenáriumi* évet bevezető egész napos program inkább csak az időpontja miatt kötődött az alapításhoz, meg azért, mert ekkor került sor „Az OSZK Örökös Tagja” cím átadására a második kitüntetettnek, *Bakonyi Péternek*, az Országos Könyvtári Kuratórium akkori elnökének, az MTA SZTAKI főigazgató-helyettesének, az IIF-NIIF-program kifejlesztőjének. Ekkor mutattuk be az OSZK történetének honlapját is (<http://tortenet.oszk.hu>).

2008-ban a *Biblia éve* alkalmából „Biblia Sacra Hungarica – a könyv „mely örök életet ad” címmel rendezett nagy kiállítás november 21-én tartott megnyitója kötődött némiképp az alapítási évfordulóhoz, de „célirányos” ünnepi rendezvényt nem szervezett a könyvtár.

Ez 2009-ben is elmaradt, november 25-én a Kossuth Kiadóval közösen megrendezett sajtótájékoztató, illetve a bemutatott kötetek – képes albumok és az

Amor Librorum sorozatban megjelent hasonmások – alapján lehetett némi ünnepi hangulatunk.

2010. november 25-én már hangsúlyozottan a 208. évfordulót ünnepelte a könyvtár nyílt nappal; ekkor vált ez a rendezvény – hagyományteremtő szándékkal – *alapítási ünnepé*.

2010. április 14-én a vezetői értekezlet úgy határozott, hogy a következő évtől kezdve a *Széchenyi Ferenc-émléknapot* április 29-ről áthelyezi november 25-re, az alapítás idejére. Erre a napra vonták össze az alapítási évforduló megünneplését, a munkatársak házi kitüntetéseinek (Széchenyi Ferenc-émlékérem, törzsgárda-tagság) átadását, illetve a külső támogatóknak szóló elismerések (pl. örökös tagság) átadását is. Ekkorra hozták előre a hagyományos decemberi tudományos ülészakot, és nyílt napot hirdettek a látogatóknak.

Az első, új rendszerű, *Széchenyi-émléknap* elnevezésű alapítási ünnep 2011 novemberében volt. Az emléknep forgatókönyve szerint zártkörű programmal indult, majd déltől kezdve sorjázta a nagyközönségnek szánt programok nyílt nap keretében: kiállítás-megnyitók, tárlatvezetések, múzeumpedagógiai foglalkozások, könyvtári körséta, valamint a decemberről előrehozott tudományos ülészak. A sok rendezvény és látni-hallani való miatt egyes vélemények szerint zsúfolttá vált az ünnepnap.

2012-ben, az alapítás 210. évfordulóján a Széchenyi-család is képviseltette magát a *Patriae Sacrata Anno 1802–1802-ben a hazának szentelve. Széchenyi Emléknep 2012* címmel megrendezett ünnepségen. Ekkor avatta fel *Széchenyi István* ükunokája, *Hoyos Imre gróf* az ún. Széchenyi-émlékfalat a főigazgatói folyosón.

Az eredeti ünnepnapok visszaállítása

Mivel az alapító születési és halálozási évfordulójához kötődő házi ünnepnapok az utóbbi néhány évben eltűntek, és az alapítási ünnepre túl sok program zsúfolódik össze, a könyvtár szándékában áll a tavaszi ünnep visszaállítása.

Tüske László főigazgató javaslatára első lépésként 2016. április 29-én, alapítónk születésnapján került sor a cikk elején leírt eseményre, a *bibliothecarius emeritus* cím ünnepélyes átadására – nemcsak az időpont, hanem a nyilvános átadás hagyományának a visszaállítására is. Az átadás ünnepélyessége ugyanis a cím alapításának idején még hozzá tartozott a kitüntetés aktushoz, később azonban többször elmaradt a díjazott nyilvános ünnepése.

Az idén még novemberben tartjuk az egyéb házi ki-

tüntetések átadását, de szándékaink szerint 2017-től a jutalmazási alkalom újra az április 29-re visszahelyezendő Széchenyi Ferenc-émléknapon lesz.

Az alapítási ünnep és az eredetileg az alapító halálának évfordulójához kötött tudományos ülészak összevonásának fenntartásáról vagy szétválasztásáról még nem született döntés.

Jegyzetek

1. Bibliothecarius Emeritus-címmel kitüntetett kollégáink / Ekler Péter == Mercurius. – 2003 {2003}, p. 39–41.
2. Az életutat itt csak elnagyoltan mutatjuk be, az ünnepségen elhangzott köszöntő szövege olvasható az OSZK honlapján: http://www.oszk.hu/sites/default/files/Laudacio_Ferenczy-Endrene.pdf
3. Másokkal együtt állította össze *A magyar bibliográfiák bibliográfiája* c. másodfokú nemzeti bibliográfia első két kötetét: 1956/1957 (1960), 1958/1960 (1963); a *Mozart Magyarországon* c. összeállítása 1958-ban, a *Kínai–magyar bibliográfia* 1959-ben jelent meg; később még egy jelentős bibliográfiát jegyez egyik összeállítóként, az 1988-ban megjelent *Juhász Ferenc-bibliográfiát*.
4. A magyarországi hírlapok és folyóiratok bibliográfiája 1921–1944. 1–3. köt. (2010)
5. Az Országos Széchenyi Könyvtár olvasószolgálatának története, 1802–1919 == Az Országos Széchenyi Könyvtár évkönyve. – 1963/1964 (1966), p. 210–234.; Az Országos Széchenyi Könyvtár olvasószolgálatának története, 1920–1944 == Az Országos Széchenyi Könyvtár évkönyve. – 1965/1966. (1967), p. 491–499.
6. A pályaműveket faksimile kiadásban az OSZK Szakszervezeti Bizottsága adta közre 1961-ben, Tombor Tibor szerkesztésében, *Nemzeti könyvtárunk a Várban* címmel.
7. A vári olvasószolgálat terveiről == OSZK híradó. – 24. évf. 6/7. sz. (1981), p. 125–127.; A vári felkészülés és működés szakmai (könyvtári) feladatterve == OSZK híradó. – 25. évf. 11/12. sz. (1982), p. 210–222.; Olvasószolgálat a Nemzeti Könyvtár új épületében == Könyvtári figyelő. – 29. évf. 4. sz. (1983), p. 384–394.
8. A nemzeti könyvtár == Könyvtárosok kézikönyve. 3., A könyvtárak rendszere. – Budapest : Osiris, 2001. – p. 41–65.
9. A nemzeti könyvtár hungarikagyűjteménye és gyűjtési programja == Nyelvünk és kultúránk. – 1986. 3. sz., p. 18–25.; A hungarikakutatás alakulása a nemzeti könyvtár tevékenységében == Könyvtáros. – 41. évf. 2. sz. (1991), p. 69–75.
10. Az általános nemzeti retrospektív bibliográfia : eredmények, feladatok, módszerek == Könyvtári figyelő. – 36. évf. 5/6. sz. (1990), p. 453–464.; „Nincs új a nap alatt” avagy Gondolatok sokadszor a retrospektív magyar nemzeti sajtóbibliográfiáról == Emlékkötet Szabó Sándor 70. születésnapjára. – Buda-

- pest : ELTE BTK IKI Főiskolai Kvt. Informatika Közp., 2005. – p. 47–56.
11. Gyűjtők és gyűjtemények : a Nemzeti Könyvtár gyűjteményes kincsei és történetük / [szerk. Boka László és Ferenczsné Wendelin Lidia]. – [Budapest] : Kossuth : OSZK, cop. 2009. – 231 p. : ill. – ISBN 978-963-09-6038-0
 12. Gyűjteményszervezés. – Budapest : OSZK, 1998. – 155 p. – ISBN 963-200-392-6 (digitalizált változata elérhető a Magyar Elektronikus Könyvtárban: <http://www.mek.oszk.hu/01700/01743/01743.pdf> ; 2. kiadása 2000-ben jelent meg)
 13. A szakszervezetek által kezdeményezett törzsgárda-mozgalm az 1960-as évek elejétől kezdve bontakozott ki Magyarországon, főként a vállalati-üzemi szférában, de később a szolgáltatások (pl. egészségügy) körében, valamint az oktatási – közművelődési – közgyűjteményi területen is több helyen bevezették. Könyvtári elismerésként az elsők között az Országgyűlési Könyvtárban alkalmazták: a *Népszava* 1962. május 15-i számában adott hírt arról, hogy az OGYK nyilvános könyvtárkénti működésének tizedik évfordulóján *Vértes György* igazgató „törzsgárda-jelvényt nyújtott át azoknak a munkatársaknak, akik az elmúlt tíz esztendő alatt működésükkel segítettek a könyvtár munkáját”.
 14. Maga a hivatalos dátum is „bizonytalan” kissé, hiszen a különböző források *Széchenyi Ferenc* születésnapját hol ápr. 28-ra, hol 29-re teszik: a családi levéltár adatai szerint ugyanis a gróf április 28-án született, ápr. 29. a keresztlevél kiállításának a napja. Ebben a kérdésben a két nagy életrajzíró sem egyezik: *Bárfai Szabó László* – és vele együtt *Berlász Jenő*, valamint egyebek mellett a Magyar életrajzi lexikon – az ápr. 28-át, *Fraknói Vilmos* – és a Révai, ill. Pallas lexikonok, valamint *Szinnyei József* is – az ápr. 29-ét jelöli meg születésnapként.
 15. *Keresztury Dezső* állami díjas akadémikus, az OSZK ny. főosztályvezetője a kéziratának és levelezésének a nemzeti könyvtár számára történt eladásából származó vételárat „alapítványi” tökéként kötötte le a könyvtár javára, s ezzel 1977-ben anyagi alapot teremtett arra, hogy az OSZK dolgozóinak legkiemelkedőbb tudományos eredményeit bemutató munkákat pályázat formájában jutalmazni lehessen. A pályázatot évente hirdette meg a könyvtár, és a beérkezett pályaműveket a tudományos bizottság véleményezte, szükség esetén felkért szakértő értékelését kérve. A díjazotról és a díj összegéről a tudományos bizottság javaslata alapján a könyvtár főigazgatója döntött. Kezdetben több munkatársat jutalmaztak évente, I-III. fokozat kialakításával, majd 2000-től a könyvtár úgy határozott, hogy az ezentúl bruttó százezer forintot díjat évente egy pályamű kaphatja meg. A jutalom elnyerésére először 1978-ban hirdett pályázatot a könyvtár, az első díjazottak *Gyurján Istvánné* („Romániai magyar írók és költők bibliográfiája 1919–1944”), *Miklóssy János* („Vajda János hírlapírói és szerkesztői pályakezdése”) és *Somkuti Gabriella* („A Teleki-téka pere. A marosvásárhelyi Teleki-könyvtár a múlt században”) voltak. Utolsóként a pályadíjat *Török Enikő* vehette át 2004-ben, a pályaműként is beadott, „Mikoviny Sámuel rézmetszetű megyetérképei” c. doktori disszertációjáért.
 16. Kétszáz éve született Mátray Gábor : 1797–1875. – Az évfordulóra rendezett tudományos ülésszak anyagából Szerző Katalin „A muzsikus Mátray Gábor” c. írásának közlése == OSZK híradó. – 40. évf. 11/12. sz. (1997), p. 22–24.
 17. Száz éves a magyar könyvtárosképzés a nemzeti könyvtárban : emlékülés az Országos Széchényi Könyvtárban, 1998. XII. 7. / Csapó Edit == OSZK híradó. – 41. évf. 11/12. sz. (1998), p. 5–6.
 18. A *Bibliotheca scientiae & artis* c. sorozat eddig megjelent kötetei: *Érték és értelmezés* (2010); *Szöveg, emlék, kép* (2011); *Az identitás forrásai. Hangok, szövegek, gyűjtemények* (2012); *Esemény és narratíva. Történetiség, elbeszélés(ek), interpretáció* (2013); *Források és hagyományképek* (2014); *Tér(v)viszonyok és tér-kép(zet)ek* (2014); *Interpretációk interpretációja. Tudós bibliothecariusok, tudós elődök* (2015); *Hatalmi diskurzusok. A hatalom reprezentációi a tudományokban és a művészetekben* (2016).
 19. A *Nemzedékek kézfogása* c. rendezvényt először alapításának 200. évfordulóján, 2002. november 27-én rendezte meg a könyvtár, hagyományteremtő szándékkal. A rendezvényen a könyvtár volt és akkori munkatársai találkoztak, a régiek tartottak visszaemlékező előadásokat, majd ez után személyes emlékek hangzottak el kötetlen beszélgetés formájában. – Ez lett a megemlékezés-sorozat forgatókönyve a következő években: az előadásokat beszélgetés követte, a megrendezése azonban, eleinte legalábbis, nem kötődött szigorúan az alapítás évfordulójához. – E cikk megírásának idejéig tizenegy alkalommal rendeztünk „kézfogást”: 2002-ben, 2003-ban kétszer, 2004-ben, 2006-ban, majd hosszabb kihagyás után, 2010-től évente.
 20. Az *Országos Széchényi Könyvtár Örökös Tagja* könyvtári kitüntetést 2005-ben alapította a könyvtár a tudományos vagy művészeti életben kimagasló teljesítményt nyújtó személyek és közéleti szereplők számára, akik tevékenységükkel vagy anyagi áldozatvállalással elősegítették a nemzeti könyvtár működését. A kitüntetés eseti jellegű: kivételes alkalmakkor, kiemelkedő érdeméért, a könyvtár munkatársainak ajánlása alapján a főigazgató adományozza. – Az örökös tagság címét 2005-ben *Kosáry Domokos*, 2007-ben *Bakonyi Péter*, 2010-ben *Párkainé Eckhardt Mária*, 2011-ben – 100. születésnapja alkalmából – *Berlász Jenő*, 2015-ben *Káfer István* kapta.

Beérkezett: 2016. június 6.